

**UCHWAŁA NR XI/64/2025
RADY MIEJSKIEJ W OPATOWCU
z dnia 28 marca 2025 roku**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Opatowiec na lata 2025-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) w związku z art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) Rada Miejska w Opatowcu uchwała, co następuje

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Opatowiec na lata 2025 -2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Opatowiec.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

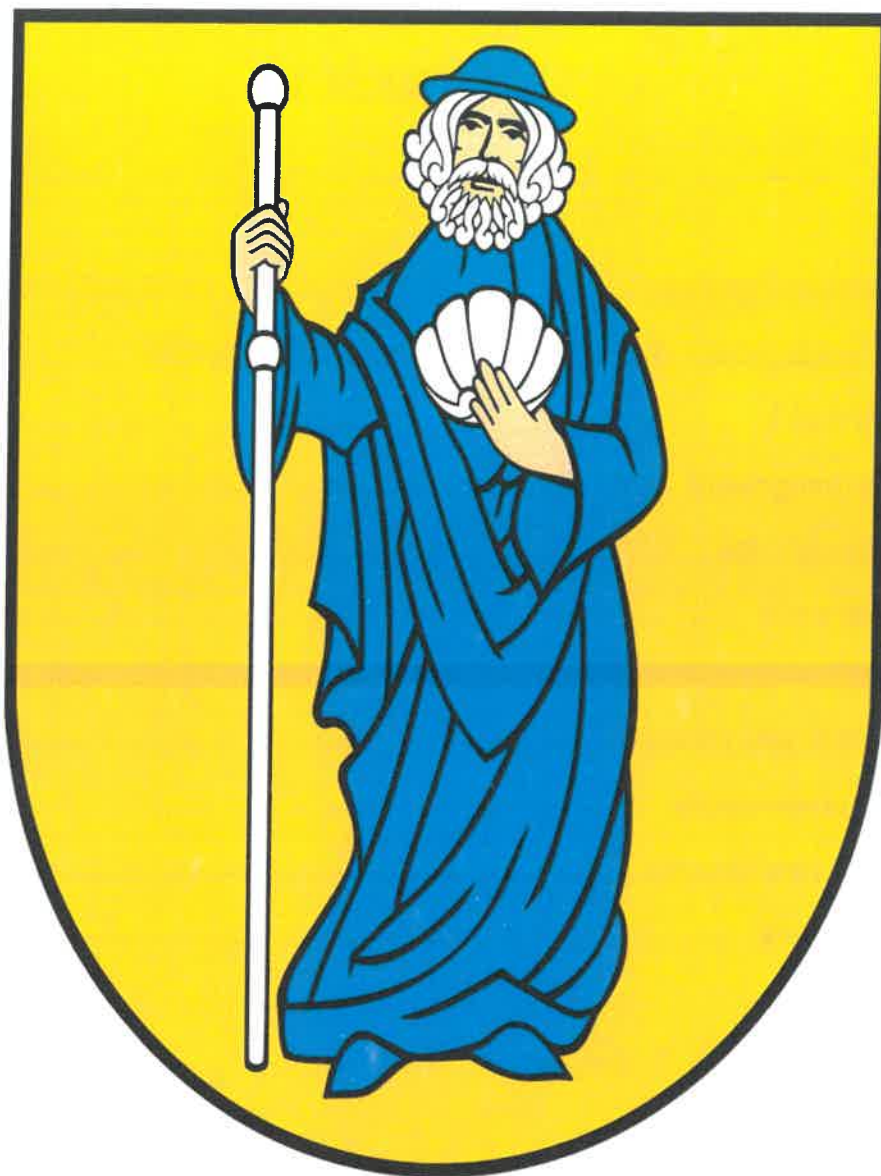
Przewodniczący Rady Miejskiej

Tomasz Nowak

Pod względem formalno-prawnym
nie będi zastrzeżeń

mgr Wojciech Zręda
Radca Prawny
KL-K-358

GMINNY
PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE OPATOWIEC
na lata 2025-2027

OPATOWIEC
2025

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Uwarunkowania prawne	4
II. Diagnoza społeczno – demograficzna Gminy Opatowiec	6
III. Analiza SWOT	18
IV. Założenia programu	22
V. Adresaci programu	23
VI. Cele Programu	23
VII. Zasoby	30
VIII. Przewidywane efekty	30
IX. Źródła finansowania	31
X. Monitoring i ewaluacja	31
XI. Podsumowanie	32
Spis tabel	33
Wykaz zastosowanych skrótów	34

Wstęp

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, jest jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórką. To rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. Prawidłowe relacje rodzinne mają wpływ na to, jak kształtują się w przyszłości nasze wartości i stosunki w społeczeństwie. Rodzina w sposób świadomy jak i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie.

Rodzina jest najbardziej trwałym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Rodzina wobec swoich członków pełni funkcje: prokreacyjną, ekonomiczną, opiekuńczą, socjalizacyjną, wychowawczą, religijną. Nie wszystkie jednak rodziny realizują powyższe założenia.

Styl życia i panująca w rodzinie atmosfera decydują o tym jak dziecko, kolejno dorosły człowiek wykorzystuje zasób zdobytych doświadczeń. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Opatowiec na lata 2025-2027 jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024, zakłada skoncentrowanie się nie tylko na problemach dziecka, ale także na szeroko pojmowanej sytuacji całej rodziny, ujmując także pomoc i wsparcie dla kobiet z zagrożoną ciążą, narodzin dziecka z nieuleczalną chorobą, podjęcie działań uwzględniających umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, w celu umożliwienia mu powrotu do rodziny biologicznej. Działaniom profilaktycznym, mającym na celu stworzenie dziecku odpowiednich warunków życia w jego środowisku rodzinnym, muszą towarzyszyć działania na rzecz doskonalenia i rozwoju różnych form pieczy zastępczej.

Tylko dzięki utworzeniu sprawnego systemu wsparcia, obejmującego zaangażowanie i współpracę osób, instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, możliwe będzie sprawne i efektywne realizowanie założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027, a tym samym poprawienie standardu funkcjonowania społecznego przez rodziny zamieszkujące Gminę Opatowiec.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Opracowanie i przyjęcie programu jest obowiązkiem nałożonym na gminy *ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, która to nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z powyższą ustawą samorząd gminy powinien realizować następujące zadania:

Do zadań własnych gminy należy:

- 1)opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2)tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3)tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a)zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b)organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c)prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4)finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 w/w ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5)współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6)sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 w/w ustawy;

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zadania zlecone realizowane przez gminę

1. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1 w/w ustawy.
2. Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Podstawa prawna Programu

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 roku, Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r., poz. 750 ze zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 r., poz. 1829).

Program jest także spójny z zapisami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Opatowiec na lata 2023-2030.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNO - DEMOGRAFICZNA GMINY OPATOWIEC

Opatowiec to gmina miejsko - wiejska położona w województwie świętokrzyskim. **Gmina Opatowiec** geograficznie leży w południowej części Wyżyny Małopolskiej przy Ujściu Dunajca do Wisły. Jest jedną z gmin województwa świętokrzyskiego i jedną z pięciu tworzących powiat kazimierski. Zajmuje powierzchnię 6841 ha, zamieszkiwaną przez 3 098 mieszkańców. Gmina składa się z 20 sołectw: *Charbinowice, Chrustowice, Chwalibogowice, Kamienna, Kocina, Kraśniów, Krzczonów, Ksany, Ławy, Mistrzowice, Kęsów, Opatowiec, Podskale, Senisławice, Rogów, Trębaczów, Rzemienowice, Kobiela, Urzuty i Wyszogród*. Gmina ma charakter rolniczy.

Podstawą do określenia działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027 jest charakterystyka społeczno - geograficzna oraz analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowcu, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz szkół z terenu Gminy Opatowiec.

Poniższe opracowanie przedstawia dane na temat rodzin wymagających wsparcia.

Tabela 1. Liczba ludności Gminy w latach 2022-2024.

ROK	2022	2023	2024
Liczba ludności	3227	3165	3098
Mężczyźni	1595	1563	1531
Kobiety	1632	1602	1567

**wg danych Urzędu Stanu Cywilnego w Opatowcu*

Tabela 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w latach 2022-2024.

ROK	2022			2023			2024		
	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
PRZEDPRODUKCYJNA	229	216	445	225	218	443	217	209	426
PRODUKCYJNA	1029	816	1845	990	789	1779	964	769	1733
POPPRODUKCYJNA	337	600	937	348	595	943	350	589	939

**wg danych Urzędu Stanu Cywilnego w Opatowcu*

Tabela 3. Poziom bezrobocia w Gminie Opatowiec w latach 2022-2024

ROK	2022	2023	2024
Bezrobotni ogółem	77	77	63
Bezrobotni długotrwale	50	40	38
Bezrobotni z prawem do zasiłku	3	8	7
Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy			
Do 25 roku życia	14	17	8
Powyżej 50 roku życia	16	14	15
Niepełnosprawni	3	3	2

* wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kazimierzy Wielkiej

Liczba mieszkańców Gminy Opatowiec sukcesywnie się zmniejsza. Tendencję spadkową wykazują grupy: przedprodukcyjna oraz produkcyjna, natomiast na zbliżonym poziomie utrzymuje się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, jednak grupa ta w 2024 r. stanowiła 30,3 % całej populacji ludności Gminy. Świadczy to niestety o bardzo szybko starzejącym się społeczeństwie Gminy, ponadto niepokojące jest to, że grupa ta znacznie przewyższa średnią dla województwa świętokrzyskiego, gdzie wskaźnik ten wyniósł 26,1% oraz dla całej Polski 23,3%.

Ogólna liczba bezrobotnych osób na przestrzeni lat 2022-2024 ulegała dostrzegalnym zmianom. Bezrobotni zarejestrowani w PUP w Kazimierzy Wielkiej stanowili w 2024 r. 3.55% grupy produkcyjnej mieszkańców Gminy .

Widoczny jest spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych, w szczególności w porównaniu lat 2023-2024 do roku 2022.

Zwiększyła się natomiast liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w latach 2023 i 2024. Odnotowano natomiast w 2024 r. wyraźny spadek liczby osób bezrobotnych do 25 roku życia. Na podobnym poziomie ustawiła się natomiast liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia oraz liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami.

Tabela 4. Rodziny objęte świadczeniami pomocy społecznej w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA RODZIN	49	47	36
W TYM: LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI	8	10	7
W TYM: LICZBA DZIECI W RODZINACH	19	21	17

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Rodziny z dziećmi stanowiły średnio ok. 19% ogółu rodzin objętych gminnym systemem pomocy społecznej. Zauważalne jest, że liczba rodzin w 2024 r. w tym liczba rodzin z dziećmi, w coraz mniejszym stopniu korzystała ze wsparcia MOPS w zakresie świadczeń z pomocy społecznej, co może świadczyć o poprawie sytuacji materialnej rodzin na terenie Gminy Opatowiec.

Z danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowcu wynika, iż spośród 68 rodzin objętych systemem pomocy społecznej w latach 2022 - 2024, 14 rodzin to rodziny z małoletnimi dziećmi, w których wychowywało się 30 dzieci, a wśród nich:

- a) 2 rodziny to rodziny niepełne,
- b) 6 rodzin borykało się z problemem niepełnosprawności i choroby przewlekłej,
- c) 1 rodzina objęta była procedurą "Niebieskie Karty",
- d) 6 rodzin doświadczało trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (zagrożonych destabilizacją funkcji opiekuńczo-wychowawczej).

Tabela 5. Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA DZIECI KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W FORMIE DOŻYWIANIA W SZKOŁACH	15	16	15
WYDATKI NA DOŻYWIANIE DZIECI W SZKOŁACH	7 255,50 zł	11 777,26 zł	7 383,70 zł

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Jedną z form pomocy oferowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu jest dożywianie dzieci w szkołach. Na terenie Gminy Opatowiec funkcjonują dwie szkoły. Zespół Szkolno – Przedszkolny w Opatowcu zatrudnia kucharki, posiada własną kuchnię oraz stołówkę. Zespół Szkolno – Przedszkolny w Krzczonowie zapewnia swoim uczniom gorący posiłek w formie cateringu. Pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach realizowana była w ramach rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu było min. ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji.

Tabela 5 pokazuje, że w latach 2022-2024 liczba dożywianych dzieci utrzymywała się na

podobnym poziomie.

Tabela 6. Rodziny objęte pomocą w formie zasiłków rodzinnych oraz świadczeniem z funduszu alimentacyjnego w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH	172	149	113
LICZBA DZIECI, NA KTÓRE PRYZNANO ŚWIADCZENIA RODZINNE	93	79	64
KWOTA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH	822 545,27 zł	806 080,42 zł	904 776,71 zł
LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO	4	6	7
LICZBA DZIECI, NA KTÓRE PRYZNANO ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO	5	8	9
KWOTA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO	23 250,00 zł	26 300,00 zł	40 507,60 zł

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Dużym wsparciem dla rodzin, w tym rodzin z dziećmi w celu poprawy ich sytuacji materialnej były wypłacane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Na podstawie tabeli 6 widoczna jest tendencja spadkowa rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych. Sytuacja ta podyktowana jest mniejszą liczbą urodzeń dzieci oraz że dochody rodzin z roku na rok są wyższe, natomiast kryterium dochodowe, które uprawnia do świadczeń rodzinnych, pozostaje od wielu lat bez zmian. Wzrosły natomiast wyraźnie w 2024 r. kwoty wypłacanych świadczeń rodzinnych, pomimo spadku liczb rodzin, którym przyznano świadczenia. Wynika to głównie z powodu waloryzacji oraz zmian w przepisach prawa dotyczącego przyznawania i wypłaty niektórych świadczeń opiekuńczych np. świadczenia pielęgnacyjnego.

W przypadku świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zauważalny jest trend wzrostowy rodzin korzystających z tej formy wsparcia. Widoczna jest również, podobnie jak w przypadku świadczeń rodzinnych, wyższa kwota wypłacanych świadczeń z funduszu w 2024 r. Podyktowane jest to zwiększającą się liczbą dzieci, na które przyznana została pomoc, a także waloryzacją wysokości świadczenia.

Tabela 7. Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz asystencji osobistej w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WSPARCIEM W FORMIE USŁUG OPIEKUŃCZYCH	4	5	2
LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WSPARCIEM W FORMIE SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH	0	0	0
LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA OSOBISTEGO OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	20	26	31

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Jest to forma pomocy przyznawana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy osób innych, a są tej pomocy pozbawione. Usługami opiekuńczymi mogą również zostać objęte osoby, których najbliższa rodzina nie jest w stanie takiej pomocy zapewnić. Tutejszy Ośrodek zatrudniał opiekunki, które świadczyły usługi opiekuńcze mieszkańcom Gminy.

W celu uzupełnienia wsparcia osób niepełnosprawnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu realizował Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2022 , Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023 a także Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024. Program zapewniał usługę asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, mającą na celu m. in. pomoc w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym, ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności, przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Odbiorcami opisywanych powyżej form pomocy w zdecydowanej większości są osoby w wieku senioralnym. Z uwagi na starzejące się społeczeństwo liczba osób objętych wsparciem asystenta osobistego systematycznie wzrasta, co obrazuje tabela 7.

Tabela 8. Osoby korzystające ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2022-2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA RODZIN	6	2	3
LICZBA OSÓB W RODZINIE	21	8	13
LICZBA DZIECI W RODZINACH	9	4	7

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Wsparcie asystenta rodziny przyznawane jest rodzinom, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze, trudności w spełnianiu funkcji rodzicielskich w prawidłowy sposób.

Zadania asystenta rodziny polegały w szczególności na: wypracowaniu u rodziców właściwych umiejętności i wzorców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, zacieśnieniu więzi pomiędzy rodzicami i dziećmi, wypracowaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomocy i motywowaniu do przezwyciężania nałogów (alkoholizm).

Powyższa tabela obrazuje liczbę rodzin zagrożonych kryzysem, które korzystają ze wsparcia asystenta rodziny. W rodzinach tych prowadzony jest stały monitoring i współpraca z asystentem rodziny, a także w razie potrzeb z pracownikiem socjalnym.

Jak wynika z tabeli 8 w stosunku do roku 2022 w latach kolejnych wyraźnie spadła liczba rodzin, które wymagają współpracy z asystentem rodziny. W roku 2022 zakończono współpracę z czterema rodzinami. Natomiast w roku 2024 wsparciem asystenta rodziny, w oparciu o postanowienie Sądu, objęta została nowa rodzina.

Tabela 9. Liczba zawartych kontraktów socjalnych w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA ZAWARTYCH W DANYM ROKU KONTRAKTÓW SOCJALNYCH	4	3	6
W TYM: LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH ZAWARTYCH W RODZINACH Z DZIEĆMI	0	0	4

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Jedną z metod współpracy z rodzinami jest kontrakt socjalny. W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Jest to specyficzny rodzaj umowy pomiędzy organem pomocy społecznej a osobą ubiegającą się o przyznanie pomocy społecznej, zobowiązuje ona jej strony do pewnych działań, mających służyć poprawie funkcjonowania i sytuacji rodzin.

Z powyższej tabeli, jak również analizy dokumentacji własnej Ośrodka wynika, iż kontrakty socjalne zawierane są najczęściej z osobami samotnie gospodarującymi. Jednak dostrzegalna zmiana w tym zakresie nastąpiła w roku 2024, w którym zawarto łącznie 6 kontaktów socjalnych, z czego 4 dotyczyły rodzin z dziećmi.

Tabela 10. Dzieci znajdujące się w pieczy zastępczej w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W DANYM ROKU	0	0	0
LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	2	2	0
LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W INSTYTUCJONALNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ W DANYM ROKU	0	0	0
LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W INSTYTUCJONALNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ	2	2	2
WYDATKI GMINY NA FINANSOWANIE POBYTU DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ	79 873,04 zł	94 665,03 zł	99 814,56 zł

**wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej oraz Urzędu Miasta i Gminy Opatowiec*

Niniejsza tabela obrazuje, że w latach 2022-2023 dwoje dzieci z terenu Gminy Opatowiec przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej (rodzina zastępcza na terenie powiatu kieleckiego). Dzieci te zostały w 2023 r. usamodzielnione. Natomiast w latach 2022-2024 dwoje dzieci z terenu Gminy Opatowiec przebywało w Placówce Opiekunco – Wychowawczej w Kazimierzy Wielkiej.

Z powyższych danych widać również, że koszty ponoszone za pobyt dzieci w pieczy zastępczej systematycznie rosną.

Bardzo ważną informacją wynikającą z powyższego zestawienia jest fakt, że w latach 2022-2024 do pieczy zastępczej nie trafiło żadne dziecko z terenu Gminy, co świadczy, że praca Asystenta rodziny z rodzinami, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze, trudności w spełnianiu funkcji rodzicielskich w prawidłowy sposób, przynosi wymierne skutki.

Tabela 11. Rodziny zastępcze z terenu Gminy Opatowiec monitorowane przez koordynatora pieczy zastępczej w latach 2022-2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH Z TERENU GMINY OPATOWIEC MONITOROWANYCH PRZEZ KOORDYNATORA PIECZY ZASTĘPCZEJ	0	0	0

**wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej*

Z powyższej tabeli wynika, iż w latach 2022-2024 r. na terenie Gminy Opatowiec z uwagi na brak potrzeb nie funkcjonowały rodziny zastępcze.

Praca z rodzinami zastępczymi nadzorowana jest i prowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej.

Tabela 12. Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez konsultacje i poradnictwo w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA RODZIN, KTÓRYM UDZIELONO PORAD PRZEZ PCPR – PORADNICTWO PSYCHOLOGICZNE	0	1	1
LICZBA UDZIELONYCH PORAD - SZKOŁY	83	24	47

**wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Opatowcu oraz Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzczonowie*

Szkolenia, warsztaty oraz grupy wsparcia oferowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej są organizowane zgodnie z potrzebami rodzin zastępczych. Organizowane są spotkania i porady ze specjalistami różnych dziedzin, m. in. z psychologami, radcami prawnymi, przedstawicielami Policji, ratownikami medycznymi. Rodziny zastępcze prócz podnoszenia kompetencji wychowawczych mają możliwość wymiany doświadczeń. W związku z faktem, iż w latach 2022-2024 na terenie Gminy Opatowiec nie funkcjonowały rodziny zastępcze, działania opisane powyżej nie były realizowane.

W roku 2023 oraz 2024 jedna rodzina z tereny Gminy Opatowiec objęta była wsparciem psychologa w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Kazimierzy Wielkiej.

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Opatowcu oraz w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzczonowie podczas zebrań z rodzicami prowadzone są porady pedagogiczne na tematy związane z podniesieniem kompetencji rodzin w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Poza wsparciem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie bardzo ważnym elementem wspierania rodzin, podnoszenia ich kompetencji w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej jest wsparcie asystenta rodziny, który podczas praktycznie każdej wizyty w środowisku udziela wieloaspektowej pomocy, poradnictwa, bezpośrednio rodzinom, które przeżywają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela 13. Szkolenia pracowników socjalnych i asystentów rodziny w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA SZKOLEŃ, W KTÓRYCH UCZESTNICZYŁ ASYSTENT RODZINY	2	4	2
LICZBA SZKOLEŃ, W KTÓRYCH UCZESTNICZYŁ PRACOWNIK SOCJALNY	8	9	16
LICZBA ASYSTENTÓW RODZINY UCZESTNICZĄCYCH W SZKOLENIACH	1	1	1
LICZBA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH UCZESTNICZĄCYCH W SZKOLENIACH	2	2	2

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Tabela 14. Doskonalenie kadry w zakresie specjalistycznej pomocy dziecku i rodzinie w latach 2022-2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA SPOTKAŃ, SZKOLEŃ I KONFERENCJI ORGANIZOWANYCH PRZEZ PCPR DLA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	1	3	3
LICZBA SPOTKAŃ, SZKOLEŃ I KONFERENCJI ORGANIZOWANYCH PRZEZ PCPR DLA ASYSTENTÓW RODZINY	2	3	3

**wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej oraz MOPS w Opatowcu*

Ważnym elementem skutecznej polityki wspierania rodziny jest stałe podnoszenie kwalifikacji i wiedzy osób bezpośrednio współpracujących z rodzinami przeżywającymi problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Powyższe tabele nr 13 oraz 14 obrazują uczestnictwo asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych w szkoleniach, konferencjach, warsztatach z zakresu realizowanych zadań.

Tabela 15. Placówki wsparcia dziennego w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO	2	2	0
LICZBA DZIECI KORZYSTAJĄCYCH Z OFERTY PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO	30	30	0
LICZBA DZIECI KORZYSTAJĄCYCH Z OFERTY ŚWIETLIC SZKOLNYCH	126	138	151

**wg danych MOPS w Opatowcu oraz szkół z terenu Gminy Opatowiec*

Na terenie Gminy Opatowiec do dnia 30.11.2023 r. funkcjonowały dwie placówki wsparcia dziennego działające w formie świetlic podwórkowych, o nazwie: "14 Drużyna Harcerska", "14 Drużyna Wielopoziomowa". Każda z drużyn liczyła po 15 dzieci. Harcerze brali udział w wielu przedsięwzięciach, takich jak np. wolontariat, uroczystości patriotyczne, rajdy, wycieczki.

Analiza tabeli pokazuje, że dużym zainteresowaniem cieszy się oferta świetlic szkolnych, co może świadczyć, że jest to bardzo potrzebna forma wsparcia dla dzieci na terenie Gminy Opatowiec, którą należy dalej kontynuować. W latach 2022- 2024 r. zauważalny jest wzrost liczby uczniów korzystających z oferty świetlicy szkolnej.

Tabela 16. Realizacja programów edukacyjno – profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodziców w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA PROGRAMÓW EDUKACYJNO – PROFILAKTYCZNYCH SKIEROWANYCH DO DZIECI ORAZ RODZICÓW	11	13	8

**wg danych szkół z terenu Gminy Opatowiec*

Zespół Szkolno - Przedszkolny w Opatowcu oraz Zespół Szkolno – Przedszkolny w Krzczonowie od wielu lat realizują własne programy profilaktyczne i wychowawcze, takie jak: „Profil profilaktyczno-wychowawczy”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Narkotykom STOP!”, „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Trzymaj formę”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Bieg po zdrowie”, „Czyste powietrze wokół nas”. Są to programy, które mają na celu szeroko pojętą edukację w zakresie profilaktyki i wychowania dzieci.

Tabela 17. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców, monitorowanie terapii w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA RODZIN OBJĘTYCH DZIAŁANAMI GKRPA	17	15	15
LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI OBJĘTYCH DZIAŁANAMI GKRPA	2	1	1
W TYM: LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI, KTÓRYCH CZŁONEK UCZESTNICZYŁ W TERAPII UZALEŻNIEŃ, W WYNIKU SKIEROWANIA PRZEZ GKRPA	2	1	1
LICZBA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY	6	2	3

LICZBA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY, W KTÓRYCH POJAWIA SIĘ PROBLEM NADUŻYWANIA ALKOHOLU	4	2	2
--	---	---	---

**wg danych GKRPA w Opatowcu oraz MOPS w Opatowcu*

Powyższa tabela przedstawia liczbę rodzin oraz rodzin z dziećmi, które objęte były działaniami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowcu oraz rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny.

Za rodzinę z problemem alkoholowym uważa się rodzinę, w której choćby jedna osoba pije w sposób przynoszący szkodę. Głównie dotyczy to rodzin, w których ktoś jest uzależniony od alkoholu. Człowiek pijący w sposób uzależniony lub nadmierny dostarcza wszystkim innym problemów życiowych, finansowych i emocjonalnych, co sprawia, że cała rodzina boryka się z szeroko rozumianym "problemem alkoholowym". Dlatego też członkowie tychże rodzin kierowani byli do uczestnictwa w terapii uzależnień.

Zauważyć należy także, iż z siedmiu rodzin, z którymi współpracuje lub współpracował asystent rodziny, aż 4 borykały się z problemem alkoholowym.

Tabela 18. Skala zjawiska przemocy domowej w Gminie Opatowiec w latach 2022-2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA RODZIN, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ	7	8	8
OGÓŁEM OSOBY DOTKNIĘTE PRZEMOCĄ DOMOWĄ	14	13	11
LICZBA DZIECI DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ	4	1	6
LICZBA KOBIET DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ	7	7	8
LICZBA MĘŻCZYŹN DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ	3	5	3
LICZBA OSÓB POWYŻEJ 65 ROKU ŻYCIA DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ	5	3	5

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Jak pokazuje zestawienie danych w tabeli nr 18, w latach 2022-2024 na terenie Gminy Opatowiec utrzymuje się podobny poziom ujawnionych przypadków rodzin z problemem przemocy domowej. Ujawnianie występowania przemocy domowej, może świadczyć o wzroście świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej oraz o skuteczności działań informacyjnych prowadzonych przez lokalne instytucje, skierowanych do mieszkańców Gminy, dotyczących możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy w ramach funkcjonującego w gminie systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Ma to szczególne znaczenie, zwłaszcza w odniesieniu do sytuacji osób najsłabszych i najbardziej zależnych, czyli małoletnich dzieci doświadczających przemocy domowej.

Środowisko rodzinne reprezentujące właściwe postawy rodzicielskie, budujące dobrą, przepojoną miłością, życzliwością oraz serdecznością atmosferę domu, w znacznym stopniu wpływa na kształtowanie pozytywnych zachowań u dziecka oraz na jego prawidłowy rozwój społeczny i psychiczny. Dziecko będące pełnoprawnym członkiem rodziny, która w pełni je akceptuje, podejmuje maksymalne starania, chętnie się uczy, rozwija swoje zainteresowania, staje się samodzielne i odpowiedzialne oraz zdolne do zaspokajania potrzeby bezpieczeństwa, osiągania dojrzałości emocjonalnej i psychicznej.

Atmosfera domowa ma największy wpływ na to, jak szczęśliwe, spokojne i odporne psychicznie jest dziecko, jak odnosi się ono do dorosłych, do swoich kolegów i innych dzieci, jak ocenia siebie i swoje zdolności, czy okazuje swoje uczucia, czy raczej jest zamknięte w sobie, jak reaguje na nowe sytuacje. Rodzice preferując właściwe postawy wobec dziecka, otaczają je troskliwą opieką, dostrzegają i zaspokajają jego potrzeby, co powoduje, że dziecko jest ufne wobec swoich rodziców, zwraca się do nich po rady i pomoc, jest zadowolone z rezultatów własnego wysiłku i pracy, zdolne do współdziałania z rówieśnikami oraz podejmowania zobowiązań.

Ważne jest zatem, rozwijanie gminnego systemu wspierania rodziny, zapewniającego rodzinom przeżywającym trudności możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy oraz podejmowanie działań prewencyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, u których występuje problem z należytą realizacją tych funkcji.

Tabela 19. Liczba dzieci objętych pomocą w formie stypendium szkolnego w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA DZIECI OBJĘTYCH POMOCĄ W FORMIE STYPENDIUM SZKOLNEGO	7	11	11
KWOTA WYPŁACONYCH STYPENDIÓW SZKOLNYCH	12 400,00 zł	14 960,00 zł	18 830,00 zł

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Tabela 20. Liczba dzieci objętych pomocą w formie zasiłku szkolnego w latach 2022 – 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA DZIECI OBJĘTYCH POMOCĄ W FORMIE ZASIŁKU SZKOLNEGO	0	0	0
KWOTA WYPŁACONYCH ZASIŁKÓW SZKOLNYCH	0	0	0

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Tabele od nr 19 do nr 20 obrazują wsparcie materialne o charakterze socjalnym kierowane dla uczniów.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego realizowana jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu dla rodzin spełniających kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej. Z zestawienia w tabeli 19 wynika, że z roku na rok wysokość pomocy w tej formie wzrasta.

Zasiłek szkolny to forma pomocy materialnej o charakterze socjalnym, przysługujące uczniom, znajdującym się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, np. z powodu śmierci rodzica lub których sytuacja materialna uległa pogorszeniu z innych powodów.

W latach 2022-2024 r. z uwagi na brak potrzeb pomoc taka nie była udzielana.

Tabela 21. Uczestnictwo uczniów z terenu Gminy Opatowiec w koloniach, obozach, wycieczkach w latach 2022– 2024.

ROK	2022	2023	2024
LICZBA DZIECI UCZESTNICZĄCYCH W KOLONIACH, OBOZACH	7	14	16
W TYM: LICZBA DZIECI Z RODZIN DYSFUNKCYJNYCH	0	0	0
LICZBA WYCIECZEK DLA UCZNIÓW	10	17	39
LICZBA UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W WYCIECZKACH	191	184	265
W TYM: LICZBA UCZNIÓW Z RODZIN DYSFUNKCYJNYCH	2	5	6

**wg danych szkół z terenu Gminy Opatowiec*

Uczestnictwo dzieci w wycieczkach szkolnych w latach 2022 - 2024 cieszyło się dużym zainteresowaniem. Dzieci w zwiększonej liczbie uczestniczyły również w obozach i koloniach. Odnotowuje się tendencje wzrostową w poszczególnych latach.

III. ANALIZA SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 dokonano analizy SWOT jako narzędzia identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń obszaru Gminy Opatowiec. Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli:

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY OPATOWIEC	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Opatowiec do 2030 r.	1. Niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy funkcjonowania rodziny i sposobu wypełniania funkcji rodzicielskich. Niskie

	kompetencje społeczne w rodzinach wieloproblemowych.
2. Doświadczenie, wiedza i systematycznie podnoszone kwalifikacje przez pracowników działających na rzecz rodziny.	2. Niska motywacja rodzin do korzystania z pomocy specjalistycznej, błędne, stereotypowe postawy wobec korzystania z pomocy instytucjonalnej.
3. Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty.	3. Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psychiatra, mediator rodzinny), długi czas oczekiwania na wizytę, dojazd do miasta powiatowego lub wojewódzkiego.
4. Baza instytucji wspierających rodzinę min. MOPS, PCPR, OIK, policja, sąd, placówki oświatowe.	4. Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia.
5. Aktywne i skuteczne działanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin doznających przemocy domowej.	5. Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/nauczyciela.
6. Aktywna działalność GKRPA i Punktu Konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy.	6. Wyuczona bezradność i uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej).
7. Zabezpieczenie w budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej (zatrudnienie asystenta rodziny).	7. Brak dostatecznej infrastruktury społecznej: mieszkań wspomaganych, socjalnych, żłobków i klubów dziecięcych (dla dzieci do lat 3).
8. Oferta wsparcia socjalnego, psychologicznego, terapeutycznego i prawnego dla rodzin i osób przeżywających problemy.	8. Brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, realizujących dodatkowe zajęcia dla dzieci w godzinach popołudniowych.
9. Działalność placówek oświatowych, rozwijanie opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego, pedagogzy szkolni.	9. Niedostateczna liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, powiatu działających na rzecz dziecka i rodziny.
10. Funkcjonowanie placówek służby zdrowia na terenie gminy.	
11. Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży (realizacja	

programów edukacyjnych i profilaktycznych w szkołach).	
12. Rozwijająca się oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.	
13. Rozwój usług społecznych, dostępność usług opiekuńczych i asystenckich.	
14. Rozwijająca się oferta sportowa, kulturalno – oświatowa, dobra baza infrastrukturalna (świetlice wiejskie, boiska szkolne), Gminny Klub Sportowy „Gladiator w Krzczonowie”, KS „Wisła” Opatowiec”, Instytucja Kultury – Gminna Biblioteka Publiczna).	
15. Małe lokalne środowisko, niska przestępczość, podtrzymywanie tradycji przez rodziny, jednolita społeczność wyznaniowa.	
16. Działalność Klubu Seniora w Kocinie.	
17. Działalność organizacji pozarządowych: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Opatowiec, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Wzrost świadomości dotyczącej wiedzy na temat wypełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziny.	1. Słabnięcie więzi i tradycji rodzinnych.
2. Wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych	2. Konsumpcyjny styl życia.

dostępnych form pomocy i wsparcia.	
3. Poprawa jakości funkcjonowania rodziny w środowisku lokalnym – gminnym.	3. Występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje.
4. Poprawa sytuacji bytowej dziecka poprzez kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej.	4. Rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę).
5. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.	5. Istnienie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, alkoholizm, pojawienie się nowych typów uzależnień w tym behawioralnych).
6. Rozszerzenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież z terenu Gminy Opatowiec.	6. Brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i formą spędzania przez niego wolnego czasu.
7. Efektywniejsza współpraca rodzin niewydolnych wychowawczo z pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny.	7. Demoralizacja dzieci i młodzieży.
8. Zintensyfikowanie współpracy jednostek pomocy społecznej z Sądem, z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, z placówkami oświaty, ze służbą zdrowia, oraz organizacjami pozarządowymi.	8. Stereotypowe myślenie rodzin na temat instytucji, organizacji pozarządowych udzielających wsparcia i pomocy.
9. Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych.	9. Występowanie syndromu „dziedziczenia biedy” i "bezradności społecznej".
10. Zmiana nastawienia rodzin wykluczonych tj. postaw roszczeniowych na współpracę.	10. Brak umiejętności szukania przez rodziny pomocy w sytuacjach kryzysowych i ryzykownych.
11. Promocja zachowań prorodzinnych, realizacja programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, realizacja programów osłonowych na rzecz rodziny.	11. Wzrost kosztów utrzymania rodzin.
12. Realizacja programów profilaktyczno – wychowawczych skierowanych do dzieci	12. Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez

i młodzieży.	gminę.
13. Realizacja programów (projektów) współfinansowanych ze środków zewnętrznych w tym środków z Unii Europejskiej.	13. Ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
	14 . Wypalenie zawodowe pracowników.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Opatowiec jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2025-2027. Głównym założeniem Programu jest **stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:**

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno - edukacyjno - wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

Zasadą nadrzędną Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakłada się, że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągnięta w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz pracę z dziećmi oraz ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym.

Celem działań jest zapobieganie powstawaniu sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmocnieniu jej wydolności opiekuńczo-wychowawczej oraz w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

V. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są głównie rodziny wychowujące dzieci oraz rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone ubóstwem, problemem uzależnienia, rodziny dotknięte przemocą, a także kobiety w ciąży ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacjach niepowodzeń położniczych.

VI. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Stworzenie spójnego i stabilnego systemu wspierania dziecka i rodziny w Gminie Opatowiec.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin		
Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin, ich potrzeb i oczekiwań oraz udzielanie im stosownej pomocy,	1. Liczba wizyt w rodzinach – liczba sporządzonych wywiadów środowiskowych	1. MOPS, 2. Urząd Miasta i Gminy, 3. Placówki oświatowe, 4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości,	2. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną, kwota przyznanych świadczeń	
3. Objęcie pomocą dzieci w szczególności w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki szkolne, organizowanie wypoczynku w okresie wolnym od nauki, umożliwianie korzystania z organizowanych form spędzania czasu wolnego,	3. Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania, wyprawki szkolnej, stypendium szkolnego, liczba dzieci uczestniczących w koloniach, obozach,	

	wycieczkach	
4. Praca z rodziną poprzez prowadzenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,	4. Liczba rodzin objętych pomocą w formie pracy socjalnej	
5. Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom tego wymagającym,	5. Liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	
6. Monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dziecka i rodziny,	6. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, liczba rodzin zastępczych monitorowanych przez koordynatora pieczy zastępczej	
7. Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia,	7. Liczba udzielonych porad przez specjalistów	
8. Podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno- zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia.	8. Liczba zawartych kontraktów socjalnych mających na celu wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (część B)	

2. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powiklanej oraz w sytuacjach niepowodzeń położniczych.

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Praca środowiskowa,	1. Liczba rodzin objętych wsparciem	1. MOPS

	asystenta rodziny 2.Liczba rodzin objętych pracą socjalną	
2.Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin,	1.Liczba rodzin korzystających ze skoordynowanych działań w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin	
3.Objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym.	1. Ilość rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł	

3. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej działającej na rzecz wspomaganie rodzin oraz umacniania w nich więzi rodzinnych,	1,2. Liczba zorganizowanych w gminie przedsięwzięć na rzecz wzmacniania i spajania rodziny (np. festyny, rozgrywki sportowe)	1. MOPS, 2. SIK - GBP 3. Placówki oświatowe, 4. Ośrodki zdrowia, 5. Zespół Interdyscyplinarny, 6. GKRPA.
2. Promowanie wartości rodzinnej poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych mających na celu wymianę doświadczeń, uczenie i pogłębianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, poprawianie relacji rodzic-dziecko,		
3. Prowadzenie kampanii medialnych (ulotki, plakaty) na rzecz umacniania rodziny i przeciwdziałania powstawania dysfunkcji,	3. Liczba upowszechnionych informacji	

	o kampaniach	
4. Podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,	4. Liczba rodziców biologicznych, z którymi współpracuje asystent rodziny	
5. Zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących,	5. Liczba dzieci w przedszkolach	
6. Tworzenie i współfinansowanie placówek wsparcia dziennego,	6. Liczba dzieci korzystających z oferty placówek wsparcia dziennego, kwota środków wydatkowanych na działania placówek	
7. Realizacja na terenie gminy programów zdrowotnych,	7. Liczba realizowanych programów zdrowotnych	
8. Udział Gminy w rządowych i innych programach wspierania rodzin,	8. Liczba realizowanych programów wspierania rodzin	
9. Podejmowanie działań przeciwdziałających przemocy domowej i uzależnieniom,	9. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie karty“ oraz wsparciem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
10. Doskonalenie zawodowe pracowników podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie,	10. Liczba szkoleń pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny	
11. Rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej.	11. Liczba dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych formach aktywności ruchowej	

	i rekreacyjnej	

4. Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Wzbogacanie i rozszerzanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych,	1. Liczba zajęć dla uczniów uzdolnionych	1. Placówki oświatowe.
2. Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych,	2. Liczba dzieci niepełnosprawnych objętych wsparciem ze strony szkoły	
3. Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, w tym udział placówek oświatowych w projektach,	3. Liczba realizowanych projektów	
4. Realizowanie przez szkołę programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym,	4. Liczba realizowanych programów	
5. Udzielanie psychologicznego wsparcia uczniom znajdującym się w sytuacjach tego wymagających oraz ich rodzicom,	5. Liczba udzielonych porad przez psychologa	
6. Podejmowanie przez szkołę współpracy z innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemów uczniów z rodzin niedomagających,	6. Ilość podjętych przez szkołę współprac	
7. Prowadzenie świetlic szkolnych oraz organizowanie tam zajęć i pomocy dla uczniów,	7. Liczba uczniów korzystających z oferty świetlic szkolnych	
8. Organizowanie dodatkowych zajęć wyrównujących (dydaktyczno – wychowawczych) dla uczniów z trudnościami	8. Liczba zorganizowanych zajęć dodatkowych dla	

w nauce,	uczniów z trudnościami w nauce	
9. Organizowanie poradnictwa i konsultacji dla rodziców ze specjalistami,	9. Liczba zorganizowanych konsultacji	
10. Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów społecznych poprzez prowadzenie w szkole programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem.	10. Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych, pogadanek z uczniami	

5. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo – wychowawcze, prowadzona przez pracownika socjalnego,	2. Liczba monitorowanych rodzin,	1. MOPS, 2. Placówki oświatowe.
2. Zatrudnienie asystenta rodziny w przypadku zagrożenia odebraniem dziecka do pieczy zastępczej lub umożliwienia powrotu dziecka do rodziny naturalnej,	2. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	
3. Podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora nad nieletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców,	3. Liczba wniosków do Sądu o wgląd w sytuację dziecka	
4. Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową,	4. Liczba monitorowanych rodzin	
5. Organizowanie wobec dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo w szkole dostępnych form wsparcia (kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze i inne).	5. Liczba dzieci objętych wsparciem	

6. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz przemocy w szczególności dla dzieci i młodzieży,	1. Liczba kampanii informacyjnych, pogadanek z uczniami	1. MOPS, 2. Placówki oświatowe, 3. Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy, 4. Zespół Interdyscyplinarny.
2. Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy,	2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu oraz przemocy	
3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu,	3. Liczba osób uczestniczących w terapii alkoholowej w Punkcie Konsultacyjnym ds. uzależnień i przemocy	
4. Organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w zakresie uzależnień i przemocy,	4. Liczba zorganizowanych prelekcji	
5. Promowanie pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie w szkole zajęć, imprez, prelekcji, itp. ukierunkowanych na wspieranie, profilaktykę, rozwój i prawidłową postawę społeczną młodego człowieka,	5. Liczba zorganizowanych w szkole zajęć, imprez, prelekcji, itp.	
6. Systematyczne szkolenie nauczycieli w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i innym patologiom społecznym,	6. Ilość zorganizowanych szkoleń dla nauczycieli	
7. Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci	7. Liczba procedur	

i młodzieży.	„Niebieskiej karty“ w rodzinach z dziećmi	

VII. ZASOBY

Podmioty realizujące zadania w obszarze wspierania rodziny oraz inne partnerskie instytucje i organizacje wspomagające:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kazimierzy Wielkiej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej
- Urząd Miasta i Gminy w Opatowcu
- Komenda Powiatowa Policji w Kazimierzy Wielkiej
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Opatowiec
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowcu
- Sąd Rejonowy w Kazimierzy Wielkiej
- Kuratorzy Sądowi
- Ośrodki zdrowia
- Placówki oświatowe
- Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy w Opatowcu
- specjaliści i terapeuci

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Przewidywanymi efektami zaplanowanych działań są:

- polepszenie funkcjonowania dziecka i rodziny w środowisku rodzinnym,
- poprawa bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
- wzrost świadomości dotyczącej roli i funkcji rodziny,
- wsparcie i zaspokajanie potrzeb dzieci i rodzin w zakresie opieki i wychowania,
- stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze,
- ograniczenie szerzenia się patologii,

- zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin,
- uzyskanie przez rodziny wsparcia i pomocy specjalistycznej,
- ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji służb pomocowych,
- ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej,

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu Gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych, dodatkowych źródeł.

X. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał *ewaluacji* w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Ewaluacja Programu ma na celu sprawdzenie, czy zostały wykonane zaplanowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Posłuży sprawdzeniu efektywności i skuteczności przyjętych założeń.

Ewaluacja programu będzie odbywać się na bieżąco przez cały czas. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i ocenie danych pod kątem realizacji celów programu. Pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, które będą wykorzystane podczas planowania dalszych działań i doskonalenia dotychczas ustalonych. Planowane działania będą wpisane w formie zadań do wykonania przez poszczególne instytucje i organizacje realizujące program.

Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych. Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją.

Koordinacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu.

XI. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Opatowiec na lata 2025-2027 jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024. Program zgodny jest z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Opatowiec na lata 2023 - 2030. Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla właściwego funkcjonowania rodzin na terenie Miasta i Gminy Opatowiec oraz poprawy stylu i jakości ich życia.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a przed rodziną będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału jaki posiada.

Niezwykle istotnym elementem powodzenia w zakresie realizacji niniejszego Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2025-2027 jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny, a przede wszystkim podejmowanie stosowanych działań w sposób interdyscyplinarny.

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba ludności Gminy w latach 2022-2024.

Tabela 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w latach 2022-2024.

Tabela 3. Poziom bezrobocia w Gminie Opatowiec w latach 2022-2024.

Tabela 4. Rodziny objęte świadczeniami pomocy społecznej w latach 2022-2024.

Tabela 5. Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w latach 2022-2024.

Tabela 6. Rodziny objęte pomocą w formie zasiłków rodzinnych oraz świadczeniem z funduszu alimentacyjnego w latach 2022 – 2024.

Tabela 7. Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz asystencji osobistej w latach 2022-2024.

Tabela 8. Osoby korzystające ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2022-2024.

Tabela 9. Liczba zawartych kontraktów socjalnych w latach 2022-2024.

Tabela 10. Dzieci znajdujące się w pieczy zastępczej w latach 2022-2024.

Tabela 11. Rodziny zastępcze z terenu Gminy Opatowiec monitorowane przez koordynatora pieczy zastępczej w latach 2022-2024.

Tabela 12. Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez konsultacje i poradnictwo, szkolenia i warsztaty w latach 2022-2024.

Tabela 13. Szkolenia pracowników socjalnych i asystentów rodziny w latach 2022-2024.

Tabela 14. Doskonalenie kadry w zakresie specjalistycznej pomocy dziecku i rodzinie w latach 2022-2024.

Tabela 15. Tworzenie placówek wsparcia dziennego w latach 2022-2024.

Tabela 16. Realizacja programów edukacyjno – profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodziców w latach 2022-2024.

Tabela 17. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców, monitorowanie terapii w latach 2022-2024.

Tabela 18. Skala zjawiska przemocy domowej w Gminie Opatowiec w latach 2022-2024.

Tabela 19. Liczba dzieci objętych pomocą w formie stypendium szkolnego w latach 2022-2024.

Tabela 20. Liczba dzieci objętych pomocą w formie zasiłku szkolnego w latach 2022-2024.

Tabela 21. Uczestnictwo uczniów z terenu Gminy Opatowiec w koloniach, obozach, wycieczkach w latach 2022-2024.

Wykaz zastosowanych skrótów:

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu

SIK - GBP – Samorządowa Instytucja Kultury pod nazwą Gminna Biblioteka Publiczna

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej